

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อิสลามเป็นศาสนาที่สมบูรณ์ครอบคลุมทุกมิติแห่งการดำเนินชีวิต อิสลามมิได้เป็นแต่เพียงศาสนา แต่ยังเป็นกฎหมาย (ชะรีอะฮ์) สำหรับมนุษยชาติทั้งมวล นอกจากนั้นอิสลามยังเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต (The way of life) มุสลิมจึงมีการดำเนินชีวิตตามวิถีทางของศาสนาตลอดเวลา ตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่ลืมตาจนกระทั่งหลับตามุสลิมจะดำเนินชีวิตไปตามกรอบของอิสลามซึ่งบัญญัติไว้ในคำภีร์อัลกุรอาน ซึ่งเป็นพระดำรัสของอัลลอฮ์(ﷻ) และอัลหะดีษ¹ ซึ่งเป็นพระวจนะและแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด (ﷺ) เป็นธรรมเนียมสูงสุดของมุสลิมที่มีการบัญญัติทั้งในเรื่องการเป็นอยู่ จรรยาบรรณ และกิจวัตรทั่วไป ตลอดจนเรื่องการเมืองการปกครอง รวมทั้งเรื่องสุขภาพอนามัย ซึ่งมีบทบัญญัติทั้งด้านการส่งเสริมป้องกัน และการบำบัดรักษา ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพ

อิสลามได้เน้นเรื่องการป้องกันโรคมามากกว่าการบำบัดรักษา โดยได้สอนแทรกไว้ในเรื่องการดำเนินชีวิตประจำวันเช่น ในเรื่องการรักษาความสะอาดทั้งร่างกายและจิตใจ เรื่องโภชนาการ โดยเน้นให้เลือกรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์ () อาหารที่อนุมัติ () รวมทั้งมีกิริยามารยาทในการรับประทานอาหารตามแบบอย่างท่านนบี (ﷺ) ห้ามบริโภคของมีนเมาทุกชนิด สอนในเรื่องการควบคุมป้องกันโรค โดยเฉพาะกรณีโรคระบาด สอนในเรื่องการพักผ่อน และการเล่นกีฬาออกกำลังกาย เป็นต้น (ดู คำตรง แวอาลี, 2549 :12)

อิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ ทั้งนี้เพราะอิสลามถือว่าการมีสุขภาพที่ดีนั้นเป็นส่วนหนึ่งของความโปรดปรานที่ได้รับมาจากอัลลอฮ์ (ﷻ) ดังนั้นการรักษาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกายจึงถือเป็นการตระหนักในความโปรดปรานของพระองค์ (ﷻ) ทั้งเป็นการขอบคุณต่อพระองค์อีกด้วย นอกจากนั้นการมีสุขภาพดียังเป็นผลนำมาซึ่งสุขภาพจิตที่ดีด้วยเช่นกัน(ดู คำตรง กิจกุศล, มปป.:15) แต่ทั้งนี้ก็ชี้ว่าการมีสุขภาพที่ดีนั้นจะได้มาโดยง่ายโดยโดยไม่ต้องพยายามขวนขวายแสวงหากแต่การที่จะมีสุขภาพที่ดีได้นั้นจำเป็นต้องสืบค้นเสาะหาด้วยการเรียนรู้ถึงวิธีการที่จะได้มาซึ่งสุขภาพดี และปฏิบัติจริงด้วยการรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์พร้อมทั้งหมั่นออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาและอื่นๆรวมทั้งตรวจสุขภาพด้วยเช่นกัน

¹ หะดีษ หมายถึง สิ่งต่างๆที่มีรายงานอ้างถึงหรือพาดพิงถึงเราะสูล ไม่ว่าจะคำพูด การกระทำ การยอมรับ และคุณลักษณะต่างๆของท่าน ซึ่งมีความหมายเดียวกับสุนนะฮ์

﴿﴾ ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีสุขภาพดีโดยกล่าวว่า

(())

ความว่า “ศรัทธาชนที่แข็งแรงนั้นย่อมดีกว่า และเป็นที่ยกย่องของอัลลอฮ์กว่า ศรัทธาชนที่อ่อนแอ” (บันทึกโดย Muslim,n.d.:2664, และAhmad,n.d.: 8573)

และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งที่ย้ำชัดว่าอิสลามสนับสนุนส่งเสริมให้มุสลิมมีสุขภาพ พลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงก็คืออายะฮ์อัลกุรอาน ที่ว่า

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
تُرْهَبُونَ بِهِمْ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَءَاخِرِينَ مِنْ
دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ﴾ (60 :)

ซึ่งมีความหมายว่า “และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ (ป้องกัน) พวกเขาสິง ที่พวกเจ้าสามารถ อันได้แก่กำลังอย่างใดอย่างหนึ่งและการผูกม้าไว้โดย ที่พวกเจ้าจะทำให้ศัตรูของอัลลอฮ์และศัตรูของพวกเจ้าหวั่นเกรงด้วยสิ่งนั้น และพวกอื่น ๆ อีกจากพวกเขาซึ่งพวกเจ้ายังไม่รู้จักพวกเขาอัลลอฮ์ทรงรู้จัก พวกเขาคือ” (ส่วนหนึ่งจากอายะฮ์ที่ 60:อัล อันฟาล)

จากอายะฮ์ข้างต้นคำว่า “กั๊วะวะฮ์” () ที่หมายถึง “กำลัง” มีความหมายที่กว้างและ ครอบคลุมเพราะเป็นคำนามที่ไม่บ่งเฉพาะ () ซึ่งแตกต่างจากคำที่บ่งเฉพาะ () ที่มีความหมาย จำกัดและเจาะจงในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นกำลังในที่นี้จึงหมายถึงการเตรียมพร้อมร่างกายสำหรับการ พิทักษ์ปกป้องศาสนาและผดุงความยุติธรรม การประกอบอิบาดะฮ์ และการเตรียมพร้อมในด้านศิลปะ วิชาการต่างๆ ตลอดจนการเตรียมพร้อมในด้านอาวุธยุทธโศปกรณ์ เป็นต้น (Ba Harith, 1996 :419)

และจากการที่อิสลามได้ให้ความสำคัญกับพลังกำลังทางกายเพื่อประโยชน์ในการ ประกอบพิธีกรรมอิบาดะฮ์ต่อเอกองค์อัลลอฮ์ (ﷻ) ดังนั้นทุกๆกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายอันมี ผลทำให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์จึงนับเป็นกิจกรรมที่ดีและควรส่งเสริม และเป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้เลย ว่าการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายที่ให้ทั้งความ สนุกสนานและความผ่อนคลายและในเวลาเดียวกันก็สามารถที่จะเตรียมพร้อมผู้เล่นสำหรับการประกอบ พิธีกรรมอิบาดะฮ์ตลอดจนหน้าที่และความรับผิดชอบอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติภารกิจทางศาสนา หลายอย่างต้องอาศัยร่างกายที่มีความแข็งแรงและมีสุขภาพดี ผู้ที่ขาดความแข็งแรงหรือมีสุขภาพที่

อ่อนแอ นั่นส่วนใหญ่ก็ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่มีสุขภาพดีกว่า ดังนั้นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ จึงถือว่าเป็นมือบน และแน่นอนมือบนย่อมดีกว่ามือล่างเสมอ

จากสภาพความเป็นจริงท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในทุกเสี้ยววินาทีของสังคม ปัจจุบันทั้งภายในสังคมมุสลิมด้วยกันเองหรือสังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสยุคโลกาภิวัตน์ที่บีบบังคับให้โลกทั้งใบมีสภาพคล้ายกับชุมชนเล็กๆเพียงชุมชนหนึ่งเท่านั้น วัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมอื่นๆได้ไหลบ่าท่วมทะลักเข้าไปยังทุกซอกทุกมุมโลก และหนึ่งในวัฒนธรรมเหล่านั้นก็คือ วัฒนธรรมกีฬาที่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้คนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง วัฒนธรรมดังกล่าวได้คุกคามเสรีภาพทางความคิดของประชาชนโดยอาศัยกลไกด้านสื่อสารมวลชนต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ตและอื่นๆ สื่อเหล่านั้นเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกให้เข้าสู่ระบบทุนนิยม วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ผลักดันให้สังคมจมปลักอยู่กับค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง อาทิ เช่น ค่านิยมในการรัก ชอบ และคลั่งไคล้ในกีฬาตลอดจนตัวนักกีฬาคนใดคนหนึ่งหรือทีมใดทีมหนึ่ง เป็นการพิเศษ ค่านิยมในการสังกัดสโมสรฟุตบอล โดยการประกาศตนเป็นสาวกของสโมสรใดสโมสรหนึ่งพร้อมทั้งทุ่มเทแรงกายแรงใจในการสนับสนุนและส่งเสริม ตลอดจนปกป้องนักกีฬาหรือทีมที่ตนชื่นชอบเหล่านั้นอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่านักกีฬาหรือสโมสรกีฬาที่ตนประกาศตัวเป็นสาวกนั้นจะเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธาหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนาที่ตนนับถือด้วยหรือไม่ก็ตาม

ในส่วนของนักกีฬาที่กำลังทำการแข่งขันอยู่ในสนามก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือพวกเขาจะพยายามกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเอง หรือทีมของตนได้รับชัยชนะโดยอาจมองข้ามประเด็นปลีกย่อยที่เกี่ยวข้องกับศาสนา อาทิเช่นการทำร้ายคู่แข่งโดยวิธีการที่รุนแรงและอันตราย เช่นในการแข่งขันชกมวยสากล มวยไทย หรือแม้กระทั่งกีฬาประเภททีม เช่นฟุตบอลและบาสเกตบอล การแต่งกายที่เปิดเผย สดส่วนและเอาเราะฮ์ เช่นในการแข่งขันว่ายน้ำ เตะกาย ยิมนาสติกและยกน้ำหนัก เป็นต้น ในส่วนของผู้ชมที่ทำการเชียร์อยู่ข้างสนาม ก็มักทำการเชียร์นักกีฬาหรือทีมที่ตนชอบอย่างลืมหืมตา กระทั่งอาจมีการแสดงพฤติกรรมอันหยาบคายต่างๆออกมา เช่น การตะโกนโห่ร้อง การเป่าปากและเป่าหวีด การปรบมือ การด่าทอผู้เล่นหรือกองเชียร์ฝ่ายตรงข้ามด้วยถ้อยคำหยาบโหด ตลอดจนอาจเกิดการทะเลาะวิวาทระหว่างกองเชียร์ทั้งสองฝ่าย การปะปนระหว่างเพศตรงข้าม และยิ่งกว่านั้นอาจจะมีการพนันเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ชมการแข่งขัน ทั้งผู้ชมที่ทำการเชียร์อยู่ข้างสนาม และผู้ที่รับชมการถ่ายทอดตามสถานที่ต่างๆ ทั่วไป

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าวิวัฒนาการแห่งกระแสโลกาภิวัตน์อันเชี่ยวกราก ที่ได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วกับสังคมโลกในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมมุสลิมซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในด้านต่างๆเป็นอย่างมาก รวมถึงด้านการกีฬาด้วยเช่นกัน กล่าวคือเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบ ประเภท กฎ กติกา และวิธีการเล่น หรือในด้านการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐและเอกชนที่ร่วมกันผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเล่นและการแข่งขันกีฬาในระดับต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติ รวมทั้งการได้รับการตอบรับ

จากประชาชนทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากการที่กีฬาในปัจจุบันเป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่ประชาชนทุกกลุ่มทุกชนชั้นมากกว่าในสมัยอดีตที่ผ่านมา

จากสภาพและปัญหาทางสังคมดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นความจำเป็นที่ต้องศึกษาหลักเกณฑ์ข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ทั้งนี้เพื่อให้รู้ถึงหลักเกณฑ์ข้อบัญญัติของกีฬาตลอดจนหุ้ก่มหรือข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกีฬาแต่ละประเภท ทั้งนี้เพื่อจะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนที่ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ในการบัญญัติการกีฬาของอิสลาม การที่มนุษยชาติทุกหมู่เหล่าต่างมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้งในระดับสังคมเดียวกันหรือสังคมภายนอก นับเป็นเงื่อนไขสำคัญที่มุสลิมต้องศึกษารายละเอียดในประเด็นศาสนาว่าด้วยหลักปฏิบัติมารยาท การมีปฏิสัมพันธ์กับพี่น้องร่วมศาสนาและชนต่างวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับคำสอนของอิสลาม และหน้าที่ในการให้คำชี้ชัดในประเด็นดังกล่าวจึงเป็นภารกิจของนักวิชาการศาสนาผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม ที่ให้ความกระจ่างในสาระของศาสนาและอธิบายข้อปลีกย่อยของศาสนาได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็นที่สุด เนื่องจากการที่นักวิชาการบางท่านยังขาดความชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา จึงทำให้มีความเห็นและทัศนะที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อการให้คำพิทวหรือคำตัดสินหุ้ก่มต่างๆต่อประชาชน ผู้วิจัยจึงได้ทำการรวบรวม หลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬา กฎ กติกาและประวัติกความเป็นมาของกีฬาบางประเภทพอสังเขป ตลอดจนทัศนะและคำชี้ขาดของอุละมาอ์ในโลกมุสลิมจากตำราและสื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวนี้มานำเสนอในงานวิจัยนี้ กอปรกับผู้วิจัยมีความประสงค์ต้องการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ต่อสาธารณชนในเรื่องกีฬาผ่านงานเขียนหรืองานวิจัยนี้ ทั้งนี้เนื่องจากตำราในภาษาไทยที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้มีอยู่น้อยมากในสังคมปัจจุบัน

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนออายะฮ์อัลกุรอาน อัลหะดีษเกี่ยวกับการเล่นกีฬาพอสังเขป และจะกล่าวบทสรุปของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

1.2.1 กีฬาในอัลกุรอาน

จากการศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬา พบว่าในคัมภีร์อัลกุรอานอัลลอฮ์ (ﷻ) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ในหลายอายะฮ์ด้วยกันถึงแม้อายะฮ์เหล่านั้นไม่ได้กล่าวถึงคำว่ากีฬา () โดยตรง แต่มีคำที่มีความหมายรวมๆที่หมายถึงการเล่น การแข่งขัน การมีพลละกำลัง และร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1- การเล่น : เช่นในอายะฮ์ที่ว่า

﴿ أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعُ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴾ . (يوسف: 12)

ความว่า “พรงนี้ขอให้ (พ่อ) ส่งเขาไปกับเรา เพื่อเขาจะกินให้อิ่มและเล่นอย่างสนุก และแท้จริงเรานั้นจะเป็นผู้คุ้มกันเขา” (ยูสุฟ:12)

2 - การแข่งขัน: ดังอายะฮ์ที่ว่า

﴿ قَالُوا يَا بَنَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَعِنَا
فَأَكَلَهُ الذِّبْطُ ط ﴾ (17:)

ความว่า “พวกเขา (พี่น้องของยูสุฟ)” ได้กล่าวว่า : โอ้ท่านพ่อแท้จริงแล้วพวกเราได้พากันแข่งขันและเราได้ทิ้งยูสุฟไว้ ณ ที่สัมภาระของเรา เขาจึงถูกหมาจิ้งจอกกิน (ส่วนหนึ่ง ของอายะฮ์ที่ 17 : ยูสุฟ)

3 - พละกำลัง และความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย : ดังอายะฮ์ ของอัลลอฮ์ (ﷻ) ที่ได้อธิบายสาเหตุที่พระองค์ทรงเลือกตอลุด () เป็นกษัตริย์เหนือกลุ่มชนของเขา พระองค์ได้ตรัสว่า

﴿ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ ﴾ (247:)

ความว่า “ (นบีของเขากล่าวว่า) อัลลอฮ์ (ﷻ) ได้ทรงคัดเลือกเขาให้มีอำนาจ (เป็นกษัตริย์) เหนือพวกท่านแล้ว และได้ทรงเพิ่มให้แก่เขาอีกซึ่งความกว้างขวางในความรู้และความสูงใหญ่ในร่างกาย” (ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ที่ 248 : อัลบะเกาะเราะฮ์)

อายะฮ์ข้างต้นได้บ่งชี้ว่าพื้นฐานของการเป็นผู้นำนั้นจะต้องประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบหลัก กล่าวคือ

1. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวาง รอบด้านและเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์และถูกต้อง
2. ต้องเป็นผู้ที่มีพละกำลังและร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ (al-Shaukaniy, 1994:1/332)

4 - กำลัง : ดังอายะฮ์หนึ่งที่พระองค์อัลลอฮ์ (ﷻ) ได้มีบัญชาให้มวลมุสลิมเตรียมพร้อมสรรพกำลังอย่างเต็มความสามารถ พระองค์ได้ตรัสว่า

﴿ وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَءَاخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ ﴾

(6 :) ﴿ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ﴾

ซึ่งมีความหมายว่า “และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ(ป้องกัน)พวกเขา
สิ่งที่พวกเจ้าสามารถ อันได้แก่กำลังอย่างใดอย่างหนึ่ง และการผูกมัดไว้
โดยที่พวกเจ้าจะทำให้ศัตรูของอัลลอฮ์และศัตรูของพวกเจ้าหวั่นเกรงด้วย
สิ่งนั้นและพวกอื่น ๆ ออกจากพวกเขาซึ่งพวกเจ้ายังไม่รู้จักพวกเขา อัลลอฮ์
ทรงรู้จักพวกเขาดี” (ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ที่ 60:อัลอันฟาล)

จากอายะฮ์ข้างต้นคำว่า กู้วะฮ์ () ที่หมายถึง “กำลัง” มีความหมายที่กว้างและ
ครอบคลุม เนื่องจากเป็นคำนามที่ไม่บ่งเฉพาะ () ซึ่งแตกต่างจากคำนามที่บ่งเฉพาะ () ที่มี
ความหมายจำกัดและเจาะจงในสิ่งหนึ่งสิ่งใด ดังนั้นกำลังในที่นี้จึงหมายถึงการเตรียมพร้อมร่างกาย
สำหรับการรบ การเตรียมพร้อมในด้านศิลปวิทยาการต่างๆ การเตรียมพร้อมในด้านอาวุธยุทโธปกรณ์
ตลอดจนวิธีการใช้อาวุธเหล่านั้น เป็นต้น (ดู Ba Harith, 1996 :419)

5 - ความเข้มแข็ง : ดังอายะฮ์ที่ว่า

(26 :) ﴿ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴾

ความว่า “ แท้จริงผู้ที่ดีที่สุดที่เจ้าจะว่าจ้างนั้น คือผู้ที่มีความเข้มแข็ง ทั้งมี
ความซื่อสัตย์” (ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ที่26 : อัลเกาะศ็อศ)

1.2.2 กีฬาใน อัลหะดีษ

จากการศึกษาอัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬา พบว่ามีหะดีษจำนวนไม่น้อยที่
กล่าวถึงเรื่องนี้ ถึงแม้หะดีษต่างๆเหล่านั้นจะไม่มีกรกล่าวคำว่ากีฬา () โดยตรง แต่คำต่างๆ
เหล่านั้นโดยรวมแล้วมีความหมายในเชิงการเล่น การแข่งขัน การมีสุขภาพดีและการมีร่างกายที่แข็งแรง
ซึ่งผู้วิจัยยกมาบางหะดีษ ดังหะดีษของท่านนบี (ﷺ) บทหนึ่งที่ว่า

(())

ความว่า “ศรัทธาชนที่แข็งแรงนั้นย่อมดีกว่าและเป็นที่รักของอัลลอฮ์ยิ่งกว่า
ศรัทธาชนที่อ่อนแอ”¹

¹ หะดีษอ้างแล้วหน้า 2

หะดีษดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับสุขภาพของอิสลาม โดยท่านนบี (ﷺ) ได้ชี้แจงว่าพระองค์อัลลอฮ์ (ﷻ) ทรงรักและโปรดปรานศรัทธาชนที่แข็งแรงมากกว่าศรัทธาชนที่อ่อนแอ ทั้งนี้เนื่องจากศรัทธาชนที่แข็งแรงนั้นดีกว่าทั้งในมิติการประกอบอิบาเดฮ์ที่สมบูรณ์ และในมิติการเผยแพร่ศาสนา ตลอดจนการผดุงรักษาความยุติธรรมและพิทักษ์ปกป้องศาสนา ในหะดีษอีกบทหนึ่งท่านหญิงอาอิชะฮ์² ได้กล่าวว่า :

)

((:

ความว่า “ฉันได้วิ่งแข่งกับท่านนบีและชนะท่านในการแข่งขันต่อมาเมื่อฉันมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น เราได้แข่งกันอีกและท่านเป็นผู้ชนะ แล้วท่านได้กล่าวว่า ครั้งนี้เป็นการหักล้างครั้งนั้น” (บันทึกโดยAhmad,n.d.:23598, Abu Daud, n.d.:2578,และ Ibn Majah,n.d.:1979)

และหะดีษที่รายงานจากท่านสะละมะฮ์ บุตรอัลอักวะฮ์³ ว่า

:

:

((

:

ความว่า “ครั้งหนึ่งท่านนบี (ﷺ) ได้เดินผ่านเศาะหาบะฮ์(رضي الله عنهم)ของท่านจากอัสลามกลุ่มหนึ่งซึ่งกำลังแข่งขันยิงธนูกันอยู่ ท่านจึงได้กล่าวสนับสนุนบรรดาเศาะหาบะฮ์เหล่านั้นด้วยการกล่าวว่า “จงยิงไปเถิดพวกลูกหลานอิสมาอีลเพราะแท้จริงแล้วบรรพชนของพวกท่านเป็นนักยิงธนู พวกท่านจงยิงไปเถิดและฉันจะอยู่กับคนกลุ่มนี้”⁴ เมื่อได้ยินดังนั้นบรรดาเศาะหาบะฮ์หนึ่งใน

² คือท่านหญิงอาอิชะฮ์บุตรอบูบักร์อัศศิดดีก ภรรยาของท่านนบีและเป็นมารดาของเหล่าศรัทธาชน ท่านหญิงเป็นผู้รายงานหะดีษจำนวนมากท่านหนึ่งจากบรรดาเศาะหาบะฮ์ เสียชีวิตในปี 57ฮ.ศ. บางรายงานปี 58ฮ.ศ.

(al-Jazariy,1994:7/186)

³ สะละมะฮ์บุตรอัลอักวะฮ์มีชื่อเต็มว่าสะละมะฮ์บุตรอัมร์บุตรอัลอักวะฮ์เป็นเศาะหาบะฮ์ กล่าวกันว่าเคยร่วมรบในสงครามมูฮ์ตะฮ์เป็นหนึ่งในจำนวนผู้ร่วมทำสัตยาบันอัลริฎวาน เสียชีวิตในปีฮิเราะฮ์ที่ 74 ฮ.ศ. มีอายุประมาณ 90 ปี

(al-Asqalaniy,n.d.:2/65)

⁴ อิบุนหะญูรกล่าวว่า “คนกลุ่มนี้ในที่นี้คือกลุ่มของมีหุญญันบุตรอัลอักวะฮ์ (ดู al-Asqalaniy,1998:4/400-401)

สองกลุ่มที่กำลังยิงธนูอยู่นั้น จึงพากันหยุดยิงท่านนบี(ﷺ)จึงถามว่า “เหตุไฉนพวกท่านถึงหยุดยิงกันเล่า?” พวกเขาจึงตอบท่านนบีว่า“พวกเราจะยิงกันไปทำไมอีกในเมื่อท่านเลือกอยู่ข้างพวกเขา” ดังนั้นท่านนบี(ﷺ)จึงกล่าวว่า“พวกท่านจงยิงกันต่อไปเถิด ฉันจะอยู่ข้างพวกท่านทุกคน”

(บันทึกโดย Al-Bukhariy, 1987:2743,และAhmad,n.d.:16093)

ในหะดีษอีกบทหนึ่งท่านนบี (ﷺ) ได้กล่าวว่า

(())

ความว่า “สิทธิของลูกที่พึงได้รับจากผู้เป็นพ่อคือ การสอนลูกของตนให้รู้จักการเขียนหนังสือ การว่ายน้ำ การยิงธนู และเขาต้องไม่ให้ปัจจัยแก่ลูกของเขา นอกจากในสิ่งที่ดี” (บันทึกโดย al-Baihaqi,1994: 19526)

จากหะดีษบทนี้จะเห็นได้ว่าท่านนบี (ﷺ) ได้ให้ความสำคัญกับการเล่นกีฬาเช่นว่ายน้ำและยิงธนู เพราะเป็นกีฬาที่ดีมีประโยชน์และเป็นกีฬาที่สามารถเตรียมความพร้อมให้ผู้เล่นสำหรับการประกอบศาสนกิจและการพิทักษ์ปกป้องศาสนาและความยุติธรรม

1.2.3 เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่องหลักเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬาในอิสลาม เป็นประเด็นปัญหาใหม่ที่น่าว่าสังคมปัจจุบันกำลังค้นหาคำตอบจากบรรดานักวิชาการมุสลิม เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามความประสงค์และเจตนารมณ์ของอิสลาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1) อรรอฟีอีย์ (al- Rafi-iy) ในหนังสือของท่าน “อัลอะมิษ ชัรฮฺ อัล วะญีษ” (al-Aziz Sharh al-Wajiz) ในกีตาบ “อัล สับกู วัลรอมยู” () เล่มที่ 12 หน้าที่172 - 226,ตีพิมพ์เมื่อปีค.ศ.1997 ได้หยิบยกประเด็นการแข่งขันม้า และสัตว์ประเภทเดียวกันกับม้า การแข่งขันอูฐ และการแข่งขันยิงธนู ทั้งที่อนุมัติและไม่อนุมัติให้มีการเดิมพัน นอกจากนั้นท่านยังพูดถึงเงื่อนไขด้านต่างๆที่อนุมัติให้มีการเดิมพันอย่างละเอียด

2) อิบนู อัลก็อยยิม อัลญาบียะฮฺ (Ibn al-Qaiyim al-Jauziyah) ในหนังสือ “อัลฟุรุชียะฮฺ” (al -Furusiyah) ของท่านทั้งเล่ม ท่านได้พูดถึงการแข่งขันกีฬานิตต่างๆ ในสมัยของท่านเราะซูล(ﷺ)และเศาะหาบะฮฺ(رضي الله عنهم) เงื่อนไขของการเดิมพันและความขัดแย้งด้านทัศนะของอูละมาอ์ในเรื่องนี้

ตลอดจนหลักฐานข้อยืนยันจากอุละมาอ์ทั้งสองฝ่าย คำชี้ขาดของท่านในเรื่องดังกล่าว นอกจากนั้นท่านยังได้พูดถึงเรื่องอื่นๆอีกมากมายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาและการออกกำลังกาย

3.) อับดุลเลาะฮ์ บุตรอับดุลเราะหฺมาน อัลบัจซาม (Abdullah bin Abd al-Rahman al-Bassam) ในหนังสือ “เตาฎีหฺ อัล อะหฺกาม มิน บุลูฎ อัลมูรอุม” (Taudih al-Ahkam min Bulug al-Muram) ในกีตาบ อัลญิฮาด บาบ อัลสัจญ์ วา อัลรอมฎู (2003, 6/448-470) ท่านได้อธิบายหะดีษต่างๆในเรื่องนี้และชี้แจงกฎเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ พร้อมทั้งทัศนะของอุละมาอ์ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาตลอดจนคำชี้ขาดตามความเห็นของท่านในเรื่องดังกล่าว

4) ยูสุฟ อัลเกาะเราะฮฺอูวียฺ (Yusuf al-Qaradawi) ในหนังสือของท่าน “หะลาละและหะรออมในอิสลาม” (al-Halal wa al-Haram fi al-Islam) ในหน้าที่ 369-382 พิมพ์เมื่อปี 2539 ได้พูดถึงชนิดกีฬาที่อนุญาตในศาสนาเช่น การวิ่งแข่ง มวยปล้ำ การยิงธนูการแข่งขันขี่ม้า เป็นต้น นอกจากนี้ท่านยังได้กล่าวถึงเงื่อนไขต่างๆของการเล่นกีฬาบางประเภท เช่นการเล่นลูกเต๋า และหมากรุก เป็นต้น

5) อับดุลเลาะฮ์ นาสิหฺ อัล อุลวาน (Abdullah Nasih al-Ulwan) ในหนังสือ (Tarbiat al-Aawlad fi al-Islam) โดยในหน้าที่ 417-442 ท่านได้พูดถึงกฎเกณฑ์พื้นฐานในการยึดเหนี่ยวหัวใจลูก ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศรัทธา ด้านความคิด ด้านสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการเชิญชวนสู่ศาสนา และด้านการกีฬา โดยในด้านนี้ท่านได้พูดถึงในเรื่องเครื่องมือที่อิสลามใช้ในการอบรม ฝึกฝนมุสลิมในด้านสุขภาพและพลานามัย ให้กลายเป็นคนที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เครื่องมือดังกล่าวก็คือการเล่นกีฬานั้นเอง นอกจากนั้นท่านยังได้หยิบยกโครงการอัลกุรอาน และหะดีษต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ตลอดจนคำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์ที่ผู้เป็นพ่อที่ดีควรทราบและนำไปปฏิบัติในการอบรมบุตรหลาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) สะอัด บุตร นาสิรฺ อัลชัษรียฺ (Sa'ad bin Nasir al-Shathriy) ในงานวิจัยของท่าน (al-Musabaqat wa Ahkamuha fi al-Shar'iyat al-Islamiyah) ทั้งเล่ม ท่านได้กล่าวถึงการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ ประวัติ กฎ กติกา (โดยสังเขป) ตลอดจนหุก่มข้อกำหนดของกีฬาประเภทนั้นๆ นอกจากนั้นท่านยังได้นำเสนอทัศนะของบรรดาอุละมาอ์ หลักฐาน คำชี้ขาด ทัศนะที่มีน้ำหนักและถูกคัดสรรในความเห็นของท่าน และข้อวินิจฉัยต่างๆของอุละมาอ์ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาแต่ละประเภท ซึ่งงานวิจัยนี้มีความแตกต่างจากงานเขียนของผู้วิจัยในเชิงที่ว่างานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะในด้านของหุก่มเพียงด้านเดียวโดยมิได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬาแถมเช่นงานเขียนของผู้วิจัย

2) สะอิด อับดุลอะซิม (Sa'id Abd al-Azim) ในงานวิจัยเรื่อง “กฎเกณฑ์ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเล่นกีฬา” (Dawabit Shar'iyat lil Al'aab al-Riyadiyah) ซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร อัลหิกมะฮฺ () เล่มที่ 3 ฉบับวันที่ 9 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2537 ท่านได้กล่าวถึงกฎเกณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา นอกจากนั้นท่านยังได้กล่าวถึงหุก่มของการแข่งขัน(ทดสอบ)อัลกุรอาน การเล่น

ลูกเต๋า และหมากรุก ตลอดจนหุก่มของการพนันหรือเดิมพันในเกมกีฬาโดยสังเขป ส่วนความแตกต่างระหว่างงานวิจัยนี้กับงานวิจัยของผู้เขียนกล่าวคือ งานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะในด้านกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาเท่านั้น ส่วนในด้านหุก่มของการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ นั้นจะกล่าวถึงอย่างกว้างๆ โดยมีได้เจาะจงลงในรายละเอียดแต่อย่างใด

3) อัดนัน สะฮัน ซอลิฮู บาสาริฮ (Adnan Hasan Ba-Harith) ในงานวิจัยของท่านเรื่อง “หน้าที่ของบิดามุสลิมในการอบรมบุตรในวัยเจริญเติบโต” (Mas-u-liat al-Abi al-Muslim fi Tarbiat al-Walad fi al-Marhalat al-Tufulah) ซึ่งในบทที่ 5 (หน้าที่ 419 - 442) ท่านได้กล่าวถึงหลักฐานต่างๆที่บ่งชี้ว่าอิสลามได้ให้ความสำคัญและความสำคัญกับการเล่นกีฬา ความสำคัญและประโยชน์ของการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ ประเภทและชนิดของกีฬาที่อนุญาตให้เล่นและที่เล่นไม่ได้ในอิสลาม สถานที่และเวลาของการเล่นกีฬาที่เหมาะสมที่ผู้เป็นพ่อควรจัดเตรียมให้ลูก และวิธีการเลือกเล่นกีฬาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งงานวิจัยนี้มีความแตกต่างกับงานเขียนของผู้วิจัยในเชิงที่ว่างานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะข้อแนะนำในการเล่นกีฬาที่ถูกต้องแก่ผู้เป็นพ่อซึ่งอาจต้องใช้ในด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตรของตน โดยมีได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬา ตลอดจนมิได้กล่าวถึงหุก่มของการเล่นกีฬาชนิดต่างๆเหมือนงานเขียนของผู้วิจัย

4) अबดุลลอฮฺ บุตรนาซีร์ อัศศัดฮาน (Abdullah bin Nasir al-Sadhan) ในงานวิจัยของท่าน “การพักผ่อนนันทนาการและปัจจัยที่นำไปสู่การเบี่ยงเบน (ในมุมมองศาสนา)” (al-Tarwih wa Awamil al-Inhiraaf (Ru'yat Shar'iy-yah) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเวลา ทักษะหรือมุมมองของอิสลามที่เกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง ความหมายของการพักผ่อนนันทนาการ การพักผ่อนนันทนาการในมุมมองของอิสลาม กฎเกณฑ์การพักผ่อนออกกำลังกายในสังคมมุสลิม และการพักผ่อนนันทนาการในสมัยท่านเราะฮูลเป็นต้น ความแตกต่างระหว่างงานวิจัยนี้กับงานวิจัยของผู้เขียนกล่าวคือ งานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะความหมายของการพักผ่อนนันทนาการในมุมมองของศาสนาและนำเสนอกฎเกณฑ์ในการเล่นกีฬาแก่สังคมมุสลิมพอสังเขป โดยมีได้กล่าวถึงหุก่มของการเล่นกีฬาชนิดต่างๆเหมือนงานเขียนของผู้วิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติของอิสลามที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา
2. เพื่อศึกษาหุก่มหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับกีฬาประเภทต่างๆ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางปฏิบัติในการเล่นกีฬาที่ถูกต้องตามหลักการอิสลาม

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญและประโยชน์ดังนี้

1. สามารถทราบถึงหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติของอิสลามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเกมกีฬาในแง่มุมต่างๆ
2. สามารถทราบหุ้ก่มหรือข้อกำหนดของการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ
3. สามารถนำเสนอแนวทางปฏิบัติในการเล่นกีฬาที่ถูกต้องตามหลักการอิสลามแก่ผู้ที่สนใจ
4. เป็นเอกสารทางวิชาการแก่ผู้ที่สนใจในเรื่องนี้ และเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “หลักเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬาในอิสลาม” ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขอบเขตการวิจัย โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาพร้อมทั้งศึกษาข้อกำหนดหรือหุ้ก่มที่เกี่ยวข้องกับกีฬาประเภทต่างๆจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ และทัศนะของบรรดาปราชญ์กฎหมายอิสลามซึ่งเป็นเอกสาร ตำราปฐมนิเทศ ทศวิทยุมิ และศึกษาจากเอกสารของบรรดาปราชญ์กฎหมายอิสลามร่วมสมัยที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเกมกีฬาประเภทต่างๆทั้งในด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติและ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับหุ้ก่มของกีฬาแต่ละประเภท ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกนำเสนอเฉพาะประเภทกีฬาที่มีการแข่งขันในอดีตสมัยของท่านนบี (ﷺ) และที่มีการแข่งขันในยุคสมัยปัจจุบัน โดยเป็นกีฬาที่มีการจัดการแข่งขันกันในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

กีฬา หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยวิธีการหรือกฎ กติกา ที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ร่างกายแข็งแรงและผ่อนคลายหรือเพื่อการแข่งขัน

หลักเกณฑ์ข้อบัญญัติ หมายถึง “หลักเกณฑ์กฎหมายทั่วไปที่มีสำนวนโวหารกะทัดรัดเป็นธรรมเนียมแบบแผน ครอบคลุมข้อกำหนดศาสนบัญญัติทั่วไปที่เกิดขึ้นในสถานการณ์หลากหลายซึ่งสามารถที่จะรวบรวมหรือประมวลให้อยู่ภายใต้เนื้อหาเดียวกันได้ ซึ่งตรงกับภาษาอาหรับว่า “เกาะวาอิดฟีกฮียะฮ์” ()” (al- Zarqa, 1983 : 2/941)”

กฎเกณฑ์ข้อบัญญัติ หมายถึง “ข้อสรุปด้านศาสนบัญญัติในประเด็นส่วนใหญ่ ซึ่งสามารถทราบจากข้อสรุปนั้นถึงข้อกำหนดต่างๆที่อยู่ภายในบทเดียวกันซึ่งตรงกับภาษาอาหรับว่า “เกาะวาบิฎฟีกฮียะฮ์” ()”

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาและนำเสนอข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีข้อตกลงดังนี้

1. การปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทย ผู้วิจัยใช้รูปแบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. การปริวรรตอักษรอาหรับ-อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้รูปแบบห้องสมุด Congress, สหรัฐอเมริกา

3. ผู้วิจัยจะยึดหลักพระมหาคำกัรอัลกุรอานพร้อมความหมายภาษาไทยของสมาคมศิษย์เก่าอาหรับ ซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์ฟาฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานเป็นหลักในการแปลความหมายอัลกุรอาน และการอ้างอิงอายะฮ์จะเขียนชื่อชูเราะฮ์และหมายเลขของอายะฮ์ในวงเล็บ ถ้าอ้างอิงส่วนหนึ่งของอายะฮ์เต็มจะใช้คำว่า “ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ที่...” นำหน้าหมายเลขอายะฮ์

4. การอ้างอิงหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างโดยระบุรายชื่อผู้บันทึกเป็นภาษาอังกฤษ ตามด้วยปีที่พิมพ์และหมายเลขหะดีษกำกับอยู่ในวงเล็บ เช่น (บันทึกโดย al-Bukhariy, 1987:123) และถ้าหากหะดีษไม่มีการกำกับหมายเลขผู้วิจัยจะอ้างเล่มหนังสือทับด้วยหมายเลขหน้าเช่น (al-Bukhariy, 1996:2/123) ส่วนสถานภาพของหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างแบบเชิงอรรถถ้ามีสายรายงานหลายสาย และถ้าหากหะดีษที่บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์⁵และอิมามมุสลิม⁶ผู้วิจัยจะไม่กล่าวถึงสถานภาพของหะดีษ ทั้งนี้เนื่องจากหะดีษที่รายงานโดยท่านทั้งสองเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการหะดีษและประชาชาติอิสลามอย่างเป็นเอกฉันท์ว่าเป็นหะดีษเศาะหีหฺ (ถูกต้อง)

5. เอกสารและตำราวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยจะอ้างโดยวิธีเขียนนามผู้แต่ง ตามด้วยปีที่พิมพ์เล่ม (ถ้ามี) และทับด้วยเลขหน้า เอกสารและตำราวิจัยต่างๆที่เป็นภาษาต่างประเทศผู้วิจัยจะอ้างโดยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ เช่น (Ibn Kathir, 1993 : 3/253) แต่ถ้าหากเป็นการสรุปย่อหรือเขียนอธิบายตามความเข้าใจของผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจะอ้างอิงแบบนามปีในช่วงเล็บกำกับ โดยใช้คำว่า “ดู” นำหน้า เช่น (ดู Ibn Kathir, 1997 : 19 - 25) เป็นต้น

⁵ คืออับดุลลฮุ มุฮัมมัดบุตรอิสมาอีล บุตรอิบรอฮีม บุตรอัลมุหัมมัดเราะฮ์ บุตรบรัคชบะฮ์ อัลญุฟีฮ์ อัลบุคอรีย์ มีชีวิตอยู่ในช่วงปีศ.ศ.194-256 เป็นปราชญ์ที่รอบรู้หะดีษและศาสตร์ที่เกี่ยวกับหะดีษอย่างลึกซึ้งยากจะหาใครเทียบได้ มีความจำเป็นเลิศ ท่านเป็นผู้บันทึกหะดีษที่ดีที่สุด มีความทุ่มเทพยายามในการสืบหาหะดีษ และมีหลักเกณฑ์พิจารณาหะดีษที่เข้มงวดมากจึงทำให้หนังสือเศาะหีหฺอัลบุคอรีย์ของท่านเป็นที่ยอมรับว่ามีความถูกต้องที่สุดรองจากอัลกุรอาน (al-Asqalaniy, 1993:5/33-38)

⁶ คือมุสลิม บุตรหัจญ์ญญาญญ์ มีชีวิตอยู่ในช่วงปีศ.ศ. 206-261 เป็นปราชญ์ระดับผู้นำที่รู้ซึ่งถึงหะดีษและศาสตร์ที่เกี่ยวกับหะดีษ แต่งหนังสือเกี่ยวกับหะดีษหลายเล่ม และหนังสือเศาะหีหฺมุสลิมของท่านได้รับการยอมรับและได้รับการยกย่องให้เป็นหนังสือที่ดีที่สุทธรองจากหนังสือเศาะหีหฺอัลบุคอรีย์(al-Asqalaniy, 1993:5/426-427)

6. ส่วนบุคคลสำคัญที่ได้กล่าวในวิจัยนี้ผู้วิจัยจะกล่าวประวัติโดยสังเขปด้วยการให้เชิงอรรถ จากนั้นอ้างอิงชื่อตำราที่คัดลอกประวัติในเครื่องหมายวงเล็บ(...) เพื่อเป็นการง่ายสำหรับผู้อ่านที่ต้องการหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ ต่อไป

7. เกณฑ์การอ้างอิงทัศนะของปราชญ์กฎหมายอิสลาม ผู้วิจัยจะยึด 4 มัซฮับ⁷ ที่มีชื่อเสียงและแพร่หลายเป็นเกณฑ์ในการอ้างอิง

8. คำว่า (ﷺ) อ่านว่า สุบหานาสูวะตะอาลา เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์ แปลว่า อัลลอฮ์ผู้ทรงบริสุทธิและผู้ทรงสูงส่ง จะเขียนต่อท้ายในวงเล็บ เมื่อกล่าวถึงอัลลอฮ์ทุกครั้ง

9. การสรรเสริญท่านนบี จะเขียนเป็นภาษาอาหรับโดยตรงคือ (ﷺ) อ่านว่า คีอ์ลัลลอฮ์อะลัยฮิ วะสัลลัมเป็นคำสรรเสริญและคุณาแต่ท่านนบีมุฮัมมัด แปลว่าขอให้อัลลอฮ์ประทานพรและความสันติสภาพแก่ท่าน ซึ่งจะเขียนต่อท้ายในวงเล็บ เมื่อกล่าวถึงท่านเราะฮูต หรือท่านนบี ทุกครั้ง

10. การสรรเสริญเสาะหาบะฮุ จะเขียนภายในวงเล็บเป็นว่า (ﷺ) อ่านว่า เราะฎีฮัลลอฮ์อันฮุ แปลว่า ขออัลลอฮ์โปรดรับเขาไว้ในความเมตตาของพระองค์ ซึ่งจะต่อท้ายชื่อของเสาะหาบะฮุทุกครั้งที่มีการเอ่ยนามถึงเป็นรายบุคคล และจะเขียนคำว่า(ﷺ)อ่านว่า เราะฎีฮัลลอฮ์อันฮุม แปลว่าขออัลลอฮ์โปรดรับเขาทั้งหลายไว้ในความเมตตาของพระองค์ ต่อท้ายเสาะหาบะฮุที่มีมากกว่าสองคนขึ้นไป

1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

1.8.1 รูปแบบของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งเป็นการศึกษาหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์รวมทั้งข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ตลอดจนทัศนะของอุละมาอ์ในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2 แหล่งคือ

⁷ มัซฮับหมายถึงสำนักคิดเชิงกฎหมายในอิสลาม ซึ่งมีหลักการและกฎเกณฑ์เฉพาะของตนในการวินิจฉัยบทบัญญัติต่างๆที่เป็นข้อปฏิบัติของแต่ละมัซฮับ มัซฮับที่มีชื่อเสียงและแพร่หลายซึ่งเป็นที่ยอมรับได้แก่

- (1) มัซฮับอัลหะนะฟีฮ์ เจ้าของมัซฮับคือ อิบูหะนีฟะฮ์หรือนุอฺมาน บุตรซาบิต บุตรซุฎัย มีชีวิตอยู่ในช่วงปีศ.ศ.80-150(al-Zuhailiy,1989:1/29)
- (2) มัซฮับอัลมาลิกีย์ เจ้าของมัซฮับคือ มาลิก บุตรอนัส บุตรอบูอามิร อัลอัศบะฮีย์ มีชีวิตอยู่ในช่วงปีศ.ศ.93-179 (al-Zuhailiy,1989:1/31)
- (3) มัซฮับอัชชาฟีอีย์ เจ้าของมัซฮับคือ มุฮัมมัด บุตรอิดริส อัชชาฟีอีย์ มีชีวิตอยู่ในช่วงปีศ.ศ.150-204(al-Zuhailiy,1989:1/35)
- (4) มัซฮับอัลหัมบะลีย์ เจ้าของมัซฮับคืออะหฺมัด บุตรหัมบัต บุตรหิลาต บุตรอะลัด บุตรซุฎัยย์ อัชชะบานานีย์ มีชีวิตอยู่ในช่วงปีศ.ศ.164-241(al-Zuhailiy,1989:1/38)

1) เอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) ประกอบด้วย

- คัมภีร์อัลกุรอาน อันได้แก่อายะฮ์ต่างๆที่ระบุถึงคำสั่งของอัลลอฮ์ (ﷻ) ที่ให้ประชาชาติของท่านเราะฮูล (ﷺ) ตระเตรียมร่างกายให้พร้อมสำหรับการต่อต้านการรุกรานของผู้ไม่ประสงค์ดีต่อศาสนาของอัลลอฮ์ (ﷻ) รวมถึงอายะฮ์ต่างๆที่กล่าวถึงการแข่งขันและการออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ

- หนังสือหะดีษต่างๆที่ระบุถึงคำสั่งของท่านนบี (ﷺ) ในเรื่องเกี่ยวกับการออกกำลังกาย และหะดีษที่รายงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาของท่านนบี (ﷺ) ตลอดจนหะดีษที่ท่านนบี(ﷺ)สนับสนุนการกีฬาโดยอนุญาตให้มีการเติมพลังในกีฬาบางประเภทเป็นต้น

- ปฐมตำราที่ประพันธ์เกี่ยวกับกีฬาของอูละมาอ์ในทุกยุคสมัย

2) เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources)

- ตำราที่เขียนเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาหรือการออกกำลังกาย ทั้งที่เขียนสอดแทรกตามตำราฟิกฮ์ในมัซฮับต่างๆเช่นหนังสือ “อัลอะมิษ ชัรฮุ อัล วะญิษ” (al-Aziz Sharh al-Wajiz) ของท่าน อีรรอฟีอี (al- Rafi'iy) หรือที่เป็นการเขียนในเรื่องกีฬาเป็นการเฉพาะเช่นหนังสือ “อัลฟุรุซียะฮ์” (al-Furusiyah) ของท่านอิบนุ อัล ก็อยยิม (Ibn al- Qaiyim) เป็นต้น

- เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการออกกำลังกายและการแข่งขันกีฬาของอูละมาอ์ร่วมสมัย เช่นหนังสือชื่อ (Mas-u-liat al-Abi al-Muslim fi Tarbia al-Walad fi al-Marhalat al –Tufulah) ของอัด นาน หะซัน ซอลิฮุ บาสาริษ (Adnan Hasan Ba Harith) และหนังสือ (Tarbiat al-Aawlad fi al-Islam) ของท่านอับดุลเลาะฮ์ นาสิหุ อัลอูลวาน (Abdullah Nasih al-Ulwan) รวมทั้งงานของ สะอูด บุตร์ นาสิรุ อัล ชัยรีย (Sa'ad bin Nasir al- Shathriy) ในหนังสือ (al- Musabaqat wa Ahkamuha fi al-Shar'iyat al- Islamiyah) เป็นต้น

1.8.2 ศึกษาความหมายและความแตกต่างของคำว่า อูศูลุลฟิกฮ์ เกาะวาอิดฟิกลียะฮ์ ฎะวาบิฎฟิกลียะฮ์ และนะเฆาะรียะตุลฟิกฮ์(ทฤษฎีฟิกฮ์)

โดยมีวิธีการดังนี้

1-ให้นิยามและความหมายทางภาษาศาสตร์และความหมายทางวิชาการฟิกฮ์ของคำว่า อูศูลุลฟิกฮ์ เกาะวาอิดฟิกลียะฮ์ ฎะวาบิฎฟิกลียะฮ์ และนะเฆาะรียะตุลฟิกฮ์ (ทฤษฎีฟิกฮ์)

2-อธิบายความแตกต่างระหว่างคำว่าอูศูลุลฟิกฮ์,เกาะวาอิดฟิกลียะฮ์,ฎะวาบิฎฟิกลียะฮ์ และ นะเฆาะรียะตุลฟิกฮ์(ทฤษฎีฟิกฮ์)

3- ศึกษาวิเคราะห์หลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติของอิสลามที่เกี่ยวข้องกับเกมกีฬา โดยผู้วิจัยพยายามรวบรวมหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬาที่มีอยู่กระจัดกระจายมาจัดไว้เป็น

หมวดหมู่ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งนำเสนอทัศนะของผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ในแง่มุมต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ

4- ศึกษาหุ้ก่มหรือข้อกำหนดของการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ โดยผู้วิจัยพยายามรวบรวมข้อกำหนดฉบับบัญญัติการกีฬาประเภทต่างๆตามแนวทางของอุละมาอ์ รวมทั้งนำเสนอทัศนะตลอดจนคำวินิจฉัยหรือฟัตวาของอุละมาอ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ในแง่มุมต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ

1.8.3 ศึกษาวิเคราะห์หลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬา

โดยมีวิธีการดังนี้

1- แยกข้อมูลต่างๆจากเอกสารตามหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยแล้วค้นหาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อย่อย

2- ค้นหาวิเคราะห์และรวบรวมหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ข้อบัญญัติการกีฬาพร้อมทั้งจัดเก็บไว้เป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อต่างๆที่ได้กำหนด

3- ศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับเกมกีฬา พร้อมทั้งจัดเก็บไว้เป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อต่างๆที่ได้กำหนด

1.8.4 ศึกษาวิเคราะห์หุ้ก่มต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา

โดยมีวิธีการดังนี้

1- ศึกษากฎ กติกาและประวัติของกีฬาบางประเภทโดยสังเขป

2- ศึกษาทัศนะต่างๆของอุละมาอ์ตลอดจนศึกษาหลักฐานอ้างอิงต่างๆของแต่ละมัซฮับหรือแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเกมกีฬา

3- ให้คำชี้ขาดตามหลักฐานที่ผู้วิจัยเห็นว่าจะมีน้ำหนักมากที่สุด ตามแนวทางและวิธีการของอุละมาอ์

1.8.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับทัศนะของอุละมาอ์ หลักฐานของบทบัญญัติอิสลาม เช่น อัลกุรอาน อัลหะดีษ และกีياس เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1- หลักการอรรถาธิบายอัลกุรอาน ซึ่งจะใช้หลักการอรรถาธิบายอัลกุรอานโดยอัลกุรอาน อรรถาธิบายอัลกุรอานโดยอัลหะดีษ อรรถาธิบายอัลกุรอานโดยเศาะหะบะฮ์ อรรถาธิบายอัลกุรอานโดยอุละมาอ์ เป็นต้น

2- หลักการหะดีษผู้วิจัยจะยึดหะดีษที่ถูกต้อง(เศาะหีห) และหะดีษ(ที่ดี)หะสันในการให้นำหนักและคัดสรร อย่างไรก็ตามเมื่อมีการขัดแย้งกันระหว่างหะดีษด้วยกัน ไม่ว่าจะป็นในด้าน

เนื้อหา หรือระดับของหะดีษ ผู้วิจัยจะยึดเอาหะดีษที่มีระดับเหนือกว่ากันเสมอประกอบด้วยคำอธิบายของอุลามาอ์

3- หลักการอุศูลฟิกฮ์ ซึ่งจะใช้ อัลมูฏลัก อัลมุกอยยัด อัลอาม อัลคอส อัลนาลิก และอัลมันสุค เป็นต้น

4- หลักการเกาะวาอิด อัลฟิกฮียะฮ์ ซึ่งจะครอบคลุม อัลเกาะวาอิด อัลฟิกฮียะฮ์ อัลกูบรอ กล่าวคือ

- 1) อัลอุมูรฺ บิมะกอสคิฮา ()
- 2) อัลยะกินุ ลา ยะซูลุ บิซซัค ()
- 3) อัลมุซัคเกาะตุ ตัจญ์ลิบุ อัดตัยสิร ()
- 4) อัลญะเราะเราะรุ ยุซาล ()
- 5) อัลอาดะตุ มุหะกะมะฮ์ ()

5- ทักษะของอุละมาอ์ สำหรับทักษะอุละมาอ์ที่มีความเห็นตรงกัน หรือมีเพียงทักษะเดียว ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นทักษะที่ถูกต้อง ส่วนทักษะอุละมาอ์ที่มีความเห็นขัดแย้งกัน ผู้วิจัยจะให้น้ำหนักและคัดสรรทักษะที่มีหลักฐานชัดเจนมากที่สุด ในกรณีที่ทักษะต่างก็มีหลักฐานมายืนยัน ผู้วิจัยจะให้น้ำหนักและคัดสรรทักษะที่เห็นว่ามีเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพการณ์ของอายะฮ์ และหะดีษมากที่สุด

1.8.6 แหล่งศึกษาข้อมูลที่สำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูล เอกสารต่างๆจากแหล่งข้อมูลต่างๆดังต่อไปนี้

1. สำนักวิทยบริการจอห์นเอฟเคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี
4. ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศาสนาวิทยา จ. ยะลา
5. เว็บไซต์ต่างๆ
6. CD ต่าง
7. แหล่งข้อมูลอื่นๆ